

Увод

Предмет мог рада је Савез Совјетских Социјалистичких Република – највећа икада постојећа уређена држава на свету. Ова земља огромног пространства и природног богатства, препуна контраста и противречности (од гео-физичких до социјално-психолошких), земља која је настала на жељи за заснивањем најхуманијег могућег друштва, а запамћена у историји по најсуровијим злочинима према властитим грађанима, дугогодишњи је предмет проучавања различитих научних дисциплина.

У овом раду најпре ћу анализирати географска обележја СССР-а (од физичко-географских преко демографских и привредних до друштвено-културних), док ћу се у другом делу бавити његовим историјским обележјима (од услова настанка преко различитих фаза развоја до коначног распада). С обзиром да не желим да останем на нивоу пуког, вредносно неутралног фактицитета, у закључку ћу покушати да објединим утврђене чињенице како би добила бар део одговора на питање о узроцима нестанка тако моћне државе.

1. Географска обележја СССР-а

1.1. Географски положај

Савез Совјетских Социјалистичких Република (СССР) простирао се преко источне Европе, средње и северне Азије на дужини од 10.000км. У правцу север-југ ширина територије износила је до 4.500км. Укупна површина је била 22.400,000км² (шести део светског копна). Ова највећа држава на свету имала је излаз на 12 мора (Црно, Азовско, Балтичко, Бело, Баренцово, Карско, Лаптевско, Источно Сибирско, Чукотско, Берингово, Охотско и Јапанско), са укупном дужином обале од 16.000км. На копну се граничила са 12 држава. То су, идући од запада ка истоку: Норвешка, Финска, Пољска, Чехословачка, Мађарска, Румунија, Турска, Иран, Авганистан, Кина, Монголија и Северна Кореја. Покривала је 11 временских зона и зато су је звали „земља у којој сунце не залази“.

1.2. Релјеф

Својом огромном површином СССР је захватао плодно земљиште, низије, планине, полупустиње, пустиње, степе, тундре, шуме, неке од највећих река на свету и велике унутрашње водене површине, укључујући и највећи део Каспијског језера.

Простране низије преовлађују у западном делу (Украјина) и простиру се све до реке Јенисеј у Сибиру (Источноевропска, Западносибирска, Туранска низија). Источноевропску низију чине Карелија, Каспијска и Црноморска низија.

Урал (2.534м), појас громадних планина, простира се у правцу север-југ на дужини преко 2000 км, на граници Европе и Азије. Источно од Јенисеја налази се Сибирска висораван. У источном Сибиру простиру се млађе веначне планине у правцу север-југ: Верхојанске, Колимске, Чукотске, као и котлине: Јакутска, Колимска и Анадирска. Источно од Бајкалског језера, у правцу југозапад-североисток налазе се громадне Јаблоновске и Становојске планине, као и Алданско побрђе. Високе планине издижу се у јужном делу (Карпати; Кавказ-са врховима Елбрус 5.642м, Дих-Тау 5.203м, Шхара 5.058м, Казбек 5.047м и Домбај-Улген 4.047м; Памир-врх Комунизма 7.495м и врх Лењина 7.134м; Тјан Шан-врх Победе 7.439м; Алтај-Бјелуха 4.506м; Сајанске; Бајкалске планине). У СССР је било 150.000 река и 250.000 језера. За пловидбу се користило 500.000км водених путева. Ниска развођа омогућила су повезивање пловних река каналима. Највише совјетских река отиче ка Северном леденом океану (Об, Јенисеј, Лена). Волга се улива у Каспијско језеро, Дњепар и Дон у Црно и Азовско море; Амур у Тихи океан. Највећа језера су Каспијско (370.000км²), Аралско (66.500км²), Бајкалско (најдубље језеро на свету-1.620м, површине 31.500км²), Ладога (18.400км²), Балхашко (17.500км²), Оњега (9.900км²), Чудско-Пејпус (3.600км²) и Тајмир (најсеверније на свету). Најдуже реке су: Об (3.680км) са притоком Иртишем (1.890км), Амур (4.416км), Лена

(4.400км), Јенисеј (4.130км), Волга (3.686км), Сир-Дарја (3.079км), Аму-Дарја (2.620км), Урал (2.534км), Колима (2.513км), Дњепар (2.285км), Кама (2.028км), Дон (1.870км), Печора (1.814км), Ока (1.481км), Ангара (1.423км), Дњестар (1.411км), Тоболъ (1.288км), Доњец (1.079км) и Северна Двина (Даугава, 1.020км).

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com